

VIVESIANA

Vol. I

2016

ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LLUÍS VIVES
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

VIVESIANA

ISSN 2445-236X | Vol. 1. 2016

Edita: Associació d'Amics de Lluís Vives – Universitat de València

C./ La Nau, 2

46003 València

URL permanent: <https://ojs.uv.es/index.php/VIVESIANA>

Consell científic

Antonio Ariño Verdú (Universitat de València, Espanya)

Francisco Calero (Universidad Nacional de Educación a Distancia, Espanya)

Karl Kohut (Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt, Alemanya)

Marina Mestre Zaragoza (École Normale Supérieure, Lyon, França)

Gilbert Tournoy (Katholieke Universiteit Leuven, Bèlgica)

Consell editorial

Marco Antonio Coronel (Universitat de València)

Francesc J. Hernández (Universitat de València)

Helena Rausell (Universitat de València)

VIVESIANA és una revista científica anual, que té com a objectiu la publicació d'estudis sobre Joan Lluís Vives i el Renaixement. Es publica en Open Journal System. La secció ARTICLES està sotmesa a avaluació.

VIVESIANA

ISSN 2445-236X | Vol. 1. 2016

INDEX

Introducció 5-7

Obres de Vives **9-30**

[*L. Vives in Tacito emendatio*] 11-13]

[*Esmena de Lluís Vives a Tàcit*] 14-15]

[*Enmienda de Lluís Vives a Tácito*] 16-17]

Fragments d'una obra perduda

Fragments of a lost work

Francesc J. Hernández 11-30

Articles **31-86**

Estratègia i transcendència dels noms en els Diàlegs de Joan Lluís Vives

Strategy and transcendency of the names in the Dialogues of Juan Luis Vives

Adela Codonyer Nácher 33-43

La cabeza y el cuerpo: Teología, política y género en Luis Vives

The head and body: theology, politics and gender in Luis Vives

Pedro García Pilán 45-62

Un professor valencià exiliat recorda l'exiliat Lluís Vives

A Valencian exiled teacher remembers the exiled Lluís Vives

Josep-Vicent Garcia Raffi 63-71

[Annex. Valenciania de Vives per Julià Amo 70-71]

VIVESIANA

ISSN 2445-236X | Vol. 1. 2016

<p>Apuntes apologéticos a <i>De institutione foeminae christianae</i> de Juan Luis Vives <i>Apologetic Notes to De institutione foeminae christianae of Juan Luis Vives</i></p>	
<p>Raúl Francisco Sebastián Solanes</p>	<p>73-86</p>
<p>Miscel·lània</p>	<p>87-122</p>
<p>VIVES & MARCH, DRAPS. Comèdia tràgica en vuit escenes Josep Sanz Biosca</p>	
	<p>89-122</p>
<p>Llibres</p>	<p>123-126</p>
<p>Vives, educador</p>	
<p>Francesc J. Hernàndez</p>	<p>125-126</p>
<p>Fotografia de contraportada</p>	
<p>María Magdalena Ruiz</p>	<p>127</p>

VIVESIANA

Vol. 1. 2016

INTRODUCCIÓ

VIVESIANA és la revista de l'Associació d'Amics de Lluís Vives, que té una llarga història. L'Associació fou proposada per León Carlos Riba García (1872-1949), professor d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat de València, en una conferència impartida en març de 1927 en l'Acadèmia Valencianista del Centro Escolar y Mercantil. Aquesta era una institució fundada pels jesuïtes en 1912, que mantenia vincles estrets amb la Universitat, i al si de la qual s'havia establert una Acadèmia per defensar la cultura valenciana. La proposta de Riba coincidí amb la visita, immediatament posterior de Foster Watson, autor precisament d'un llibre amb el mateix tema que la conferència de Riba. És per això que hem de destacar com a precedents de la proposta la visita d'Adolfo Bonilla el 1919 i l'activitat del mateix Watson durant 1926-27.

El novembre de 1919, Adolfo Bonilla y San Martín (1875-1926) visità la Universitat de València. Bonilla fou un bon coneixedor de Vives. S'havia doctorat en dret i en filosofia, i en aquesta disciplina amb una tesi amb el títol *Luis Vives y sus tres libros De anima et vita*. El 1903 publicà *Luis Vives y la filosofía del Renacimiento*, obra guardonada per la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas, aquell mateix any que ocupà efímerament la càtedra de Dret Mercantil a la Universitat de València. El 1919 va fer una curta estada a València, ja com a catedràtic de la Universitat Central, com s'anomenava aleshores, i acadèmic d'Història (dos anys després seria també membre de la Real Acadèmia Espanyola).

Tanmateix, la visita determinant fou la del professor Foster Watson (1860-1929), l'abril del 1927. Watson havia traduït els *Diàlegs* de Vives (amb el títol: *Vida d'un universitari en l'època dels Tudor*) i moltes altres obres i n'havia fet una llarga sèrie d'estudis des de la seua orientació psicològica.

El setembre del 1926, quan s'acomplien quatre segles de la docència de Vives en la Universitat d'Oxford, el professor Watson promogué la col·locació d'una placa commemorativa en la biblioteca del Col·legi del Corpus Christi. A l'acte assistí l'ambaixador d'Espanya i el professor de Lovaina i també estudiós de Vives Henry de Vocht, el qual preparava l'edició de la correspondència del valencià amb Craneveldt (1929).

Pocs mesos després, el març de 1927, visità Madrid, invitat pel Comité Hispano-Anglès, on dictà una conferència en la Residència d'Estudiants. El Comité aconseguí portar figures molt notables del món anglosaxó com Howard Carter, Chesterton, H. G. Wells o J. M. Keynes.

Des de Madrid, Foster Watson es traslladà a València, en una visita organitzada per la Universitat i l'Acadèmia Valencianista del Centre Escolar i Mercantil. El dia 3 d'abril se li atorgà la insígnia de director honorari del Centre, en una acte celebrat a la Llotja, i participà en un dinar amb els membres de l'Acadèmia a les Termes Victòria i en una sessió fotogràfica a Vivers. El dia 4 d'abril impartí una conferència en anglès al paranimf de la Universitat de València sobre la vida de Lluís Vives.

La visita de Watson serví de catalitzador per a la fundació de l'Associació d'Amics de Lluís Vives, que esdevingué el mateix any de 1927, sota el patronatge de la Universitat de València, en la qual tenia el seu domicili. La seua finalitat fonamental era "la publicació i difusió de les seues obres i l'ensenyament de les seues doctrines en cursos i conferències, organitzats amb la preocupació de què arribe la seua influència a totes les classes socials i especialment al poble, l'educació del qual i millora en tots els ordres és una de les notes predominants en els treballs de Vives".

La Junta Directiva de l'Associació es va formar amb representacions unipersonals de les entitats que tenien el títol de protectores i el president n'era el Rector. Es constituïren quatre comissions: de treball científic (publicacions), d'organització econòmica, de propaganda i de cursos i conferències).

En la comissió de treball científic o publicacions participaren J. Sanchis Sivera, Juan Beneyto Pérez, Salvador Carreres Zacarés, Fernando Llorca, F. Martínez i el pare Botet. El censor de les publicacions era Juan Bta. Santandreu, del Col·legi del Patriarca.

En la comissió de propaganda participaren el pare Fullana, Teodor Llorente, Luis Lucia, José M.ª Giménez Fayos i Juan Beneyto Pérez.

En la comissió d'organització econòmica s'integraren Juan de Contreras y López de Ayala, nové màrquès de Lozoya, L. Cebrián, José M.ª Giménez Fayos i Luis Trenor.

En la comissió de Cursos i Conferències: Carlos Riba, Enrique de Benito i Mariano Puigdollers.

L'Associació va animar la traducció de les obres completes de Vives, dirigida pel pare Torró i que començaren a preparar amb diverses traduccions els també dominics Botet (*De institutione feminae christianae*), B. Gomis (*De veritate fidei christianae*), B. Rubert (*De prima philosophiae*), Alventosa (*De tradendis disciplinis*) i el mateix Torró (*De concordia et discordia*). Per les dificultats econòmiques, no es pogué fer una edició seguint l'ordre cronològic de les obres, sinó que es va preparar una edició bilingüe de la *Introductio ad Sapientiam*, que estava preparada per a la impremta el 1929.

Una comissió formada per Gil Calpe, Zacarés i Giménez Fayos començà contactes amb les universitats espanyoles, les d'Oxford, Cambridge, París, etc., per fer un inventari de les edicions de Vives.

En 1928 comença a publicar-se l'òrgan de l'Associació, *Annales*, dins de la revista de l'Acadèmia valencianista del Centro Escolar y Mercantil. Per a la revista es va escollir un logotip d'Arturo Ballester. El mateix any s'aprovaren els Estatuts de l'Associació.

Un altre fet notable va influir en l'Associació: la creació de la càtedra Francisco de Vitoria a la Universitat de Salamanca i la càtedra Francisco Suárez de la Universitat de Granada.

Carlos Riba va proposar en les planes d'un número de *Cultura valenciana* dedicat a Vives, la creació d'una càtedra anàloga, dedicada a la figura de Vives, a la Universitat de València. El director general d'Ensenyament Superior i Secundari, Wenceslao González Oliveros, després de demanar el número de la revista, proposà a la Junta de Relacions Culturals, la creació de la Càtedra Lluís Vives. El govern ho va acceptar, i fou establida per les reals ordres de 10 i 29 de febrer de 1928.

El primer regent de la qual fou l'esmentat Carlos Riba, que tenia la funció d'administrar les 6.000 pessetes (36 euros) anuals que l'Estat concedia a la càtedra, 2.000 pessetes (12 euros) de les quals havien de destinar-se a les edicions.

En el curs 1928-1929, Carlos Riba sol·licità una permuta amb Juan José Baró, per anar a la Universitat de Saragossa. Fou nomenat regent de la càtedra Juan Contreras, marquès de Lozoya, destacat catedràtic d'Història de l'Art. El 8 d'abril de 1930, el nou rector, José M.ª Zumalacárregui, fou nomenat president honorari de l'Associació. A partir de 1931, el tercer regent de la càtedra fou Francisco Alcayde Vilar, professor de Lògica i d'Història de l'Art.

Amb la Guerra Civil, l'Associació va cessar amb les seues activitats. El 1940 se celebraren actes a la ciutat i a la Universitat de València en commemoració del 4t centenari de la mort del filòsof. Hi hagueren conferències i es va posar una placa de ceràmica al lloc on estava la seua casa familiar, amb un fragment del Diàleg 22é. Ara la placa és desapareguda. Era la immediata postguerra. En les fotografies dels actes apareixen alguns de les persones ja esmentades, encara que freqüentment amb uniforme del Movimiento Nacional i envoltats de militars i feixistes. Així, en els actes de l'Ajuntament datats el 3 de juny de 1940 podem distingir Manuel Machado Ruiz, José Jorro Miranda, comte de Altea, Juan de Contreras, marquès de Lozoya, director general de Belles Arts, Adolfo Rincón de Arellano y García, cap provincial de Falange, Mn. Juan Zaragüeta y Bengoechea, filòsof, José María Zumalacárregui y Prats, rector de la Universitat de València i president de la comissió gestora de la Diputació de València, Francisco Javier Planas de Tovar, governador civil de València, l'historiador i jurista Elías Tormo Monzó, el general Antonio Aranda Mata, capità general de la III Regió Militar de València, el físic Julio Palacios Martínez, vicepresident de l'Institut d'Espanya, l'historiador Carlos Riba García, ja esmentat, Eugeni d'Ors, Joaquín Manglano y Cucaló de Montull, baró de Llaurí i baró de Càrcer, alcalde de València, Vicente Castañeda y Alcover, secretari perpetu de la Reial Acadèmia d'Història i cap de publicacions de l'Institut d'Espanya, Mn. Lluís Fullana Mira, lingüista i el sociòleg Severino Aznar Embid.

Aproximadament 85 anys després de la fundació de l'Associació d'Amics de Lluís Vives, un grup de professors i professores de la Universitat de València, decidirem reestablir-la. Després d'una llarga tramitació, l'Associació d'Amics de Lluís Vives fou inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat Valenciana, amb resolució de data 7 de juny de 2013 i número CV-01-051018-V. L'Associació reprén els objectius de la seua antecessora: donar a conèixer l'obra i el pensament de Vives i estimular els estudis sobre l'humanista valencià més important. Al servei d'aquest objectiu comencem amb aquest número l'edició de la revista VIVESIANA.

Francesc J. Hernández (Universitat de València), març 2016

Fotografia: Maria Magdalena Ruiz Brox